

Liber

Quomodo differat trinitas que inuenit i
imagine dei a trinitate q̄ deus est. **Ca. VII.**
Ed hec tria ita sunt in hoie: vt nō ip
sa sint hō. **H**ō est em̄ vt veteres diffi
nierūt: aīa rōnale mortale. **I**lle er
go excellūt in hoie: nō ip̄a sunt hō. **E**t vna p
sona. i. singulis q̄sq; hō h̄z illa tria in mēte. qd̄
si etiā sic diffiniamus hoīem vt dicam⁹. **H**ō est
suba rōnalis p̄stans ex aīa ⁊ corpe: nō est du
bium: hoīem h̄re aīam q̄ nō est corpus: habe
re corpus qd̄ nō est aīa. **A**c phoc illa tria non
hō sunt: sed hoīs sunt vel in hoie sunt. **D**etra
cto etiā corpe si sola anima cogitet: aliqd̄ ei⁹
est mens tanq̄ caput eius vel oculus vel faci
es: sed nō hec vt corpa cogitanda sunt. **N**on
igitur aīa: sed qd̄ excellit in aīa mens vocatur
Nunq̄d̄ aut̄ possum⁹ dicere trinitatē sic esse i
deo: vt aliqd̄ dei sit nec ip̄a sit deus. **Q**uapzo
pter singulus quisq; hō qui nō fm̄ oīa que ad
naturā ptinent eius: sed fm̄ solā mentem ima
go dei d̄z vna p̄sona est: ⁊ imago est trinitatis
in mente. **T**rininitas v̄o illa cui⁹ imago ē: nihil
aliud est tota q̄ deus: nihil est tota q̄ trinitas
Nec aliqd̄ ad naturā dei ptinet qd̄ ad illā non
ptineat trinitatē. **E**t tres p̄sone sunt vni⁹ eēn
tie nō sicut singulus q̄sq; hō vna p̄sona. **I**tr̄q; in
hoc magna distantia est: q̄ siue mentē dica
mus in hoie: eiusq; noticiā ⁊ dilectionem siue
memoriā. intelligētā: volūtātē: nihil mentis
meminimus: nisi p̄ memoriā: nec intelligim⁹:
nisi p̄ intelligētiam: nec amamus: nisi p̄ volū
tatē. **N**ō in illa trinitate q̄s audeat dicē pa
trem nec seipm̄ nec filiū nec sp̄m̄ sanctū intelli
gere nisi p̄ filiū: vel diligere nisi p̄ sp̄m̄ sanctū: p̄
se aut̄ meminisse tr̄mō vel sui vel filij vel spi
ritu sancti: eodemq; mō filiū nec sui nec p̄ris
meminisse nisi p̄ p̄rem: nec diligere nisi p̄ sp̄m̄
sanctū. p̄ se aut̄ nō nisi intelligere ⁊ p̄rem ⁊ se
ipm̄ ⁊ sp̄m̄ sanctū. **S**it ⁊ sp̄m̄ sanctū p̄ p̄rem memi
nisse ⁊ p̄ris ⁊ filij ⁊ sui: ⁊ p̄ filiū intelligere ⁊ pa
trem ⁊ filiū ⁊ seipm̄: p̄ se aut̄ nō nisi diligere et
se ⁊ p̄rem ⁊ filiū: tanq̄ memoria sit pater ⁊ sua
⁊ filij ⁊ sp̄m̄ sancti: filius aut̄ intelligētia ⁊ sua
⁊ p̄ris ⁊ sp̄m̄ sancti. **S**p̄s vero sc̄tus caritas ⁊
sua ⁊ p̄ris ⁊ filij. **Q**uis hec in illa trinitate opi
nari vel affirmare p̄sumat? **S**i em̄ solus sibi fi
lius intelligit vt intelligentia sit: ⁊ sibi ⁊ p̄ri et
spiritu sancto: ad illā redit absurditatē vt pater
non sit sapiēs de seip̄o: sed de filio: nec sapien
tia sapiētiam genuerit: sed ea sapiā p̄r dicatur
sapiēs esse quā genuit. **U**bi em̄ nō est intelli
gentia nec sapiā p̄r esse: ac phoc si pater nō
intelligit ip̄e sibi: s̄ filius intelligit patri: p̄fe
cto filius patrem sapientem esse facit. **E**t si h̄

est deo esse qd̄ sapere: ⁊ ea illi essentia est que
sapientia: non filius a p̄fe qd̄ verū est: sed a fi
lio potius habet pater essentia: qd̄ absurdissi
mū atq; falsissimū est. **H**anc absurditatē nos
in libro septimo discussisse: cōuicisse: abieuisse
certissimū est. **E**st ergo deus p̄r sapiens: ea q̄
ip̄e sua est sapiā: ⁊ filius sapiā p̄ris de sapiētia:
⁊ filius sapiā p̄ris de sapiā qd̄ est pater de quo
genitus est filius. **Q**uocirca cōsequēter est ⁊
intelligens pater ea q̄ ip̄e sua est intelligētia:
neq; em̄ esset sapiēs q̄ nō esset intelligēs: fili⁹
aut̄ intelligētia p̄ris de intelligētia genit⁹ qd̄
est pater: hoc ⁊ de memoria nō incōuenienter
dici p̄t. **Q**uō est em̄ sapiens q̄ nihil meminit
vel sui nō meminit? **P**roinde qz sapiā pat̄: sa
pientia filius: sicut sibi meminit pater: ita fili⁹
⁊ sicut sui ⁊ filij meminit pater: memoria nō fi
lij: sed sua: ita sui ⁊ p̄ris meminit filius memo
ria nō p̄ris sed sui. **D**ilectio q̄z vbi nulla ē quis
vllam dicat esse sapiām? **E**t q̄ colligit ita esse
p̄ri dilectiōem suā: vt intelligentiā ⁊ memori
am suā. **E**cce ergo tria illa. i. memoria intelli
gentia dilectio seu volūtās: in illa summa ⁊ i
mutabili essentia qd̄ est deus: non p̄r ⁊ filius
⁊ sp̄m̄ sanctū sunt: sed pater solus. **E**t qz fili⁹ q̄z
sapientia est genita de sapiā sicut nec pater ei
nec sp̄m̄ sanctū intelligit: sed ip̄e sibi: ita nec pa
ter ei meminit: nec sp̄m̄ sanctū ei diligit: sed ip̄e
sibi. **S**ua em̄ ē ⁊ ip̄e mēoria: sua intelligētia: sua
dilectio. **S**ed ita se h̄re de p̄fe illi est de q̄ nat⁹
est. **S**p̄s etiam sc̄tus qz sapiā est p̄cedēs de
sapiā: nō p̄rem habet memoriā: ⁊ filiū intelli
gentiam ⁊ se dilectionē: neq; em̄ sapiā esset si
alius ei meminisset: ei⁹ alius intelligeret: ac
tr̄mō sibi ip̄e diligeret. **S**ed ip̄e h̄z hec tria: ⁊
ea sic habet vt h̄ ip̄a ip̄e sit. **U**erūm vt ita sit:
inde ill. est vnde p̄cedit. **Q**uis ḡ hoīm potest
istā sapiām q̄ nouit deus oīa: ita vt nec ea que
dicunt̄ p̄terita: ibi p̄tereāt: nec ea que dicuntur
futura. q̄si desint expectent̄ vt veniāt: sed ⁊ p̄
terita ⁊ futura cū p̄ntib⁹ sint cūcta p̄ntia: nec
singula cogitent̄ ⁊ ab alijs ad alia cogitanda
trāseāt s̄ in vno p̄spectu simul p̄sto sint vniuer
sa. **Q**uis inquā hoīm p̄phendit sapiām eādē
qz prudentiā: eandemq; sciām: qm̄ quidem a
nobis nec n̄ra p̄phendunt̄. **E**a q̄pe q̄ vel sen
sibus vel intelligētie nostre assunt: possumus
vt cūq; p̄spicē: ea v̄o q̄ absunt ⁊ tñ affuerunt: p̄
mēoriā nouim⁹ q̄ oblitū nō sum⁹. **N**ec ex futu
ris p̄terita: sed futura ex p̄teritis: nō tñ firma
cognitione cōijcim⁹. **N**am q̄sdam cogitāōes
n̄ras q̄s futuras velut manifestius atq; certi⁹:
p̄rimas quas dā p̄spicim⁹: memoria faciēte id
agimus cum agere valemus q̄tum valemus

que ad ea nō vident q̄ futura sunt: s̄ ad p̄terita pertinere. **Q**d licz experiri in eis dictis vel canticis: quoz̄ seriē mēoriter reddimus. **N**isi eniz p̄videremus cogitatione q̄d sequit̄: non vtiq̄z diceremus. **E**t n̄ v̄t p̄uideamus: nō p̄videntia nos instruit: s̄ mēoria. **N**am donec finiat̄ om̄e q̄d dicimus: siue canimus: nihil ē q̄d nō p̄uisum p̄spectūq̄z p̄ferat̄. **E**t n̄ cū id agimus: nō dicimur p̄videnter: s̄ memoriter canere vel dicere: et qui hoc in multis ita p̄ferendis valent plurimū: nō solet eoz̄ p̄videntia: s̄ mēoria p̄dicari: fieri ista in animo vel ab aīo nostro nouimus: et certissimi sumus. **Q**uō autē fiant: quāto attentius voluerimus aduerte re: tanto magis noster et sermo succūbit: et ip̄a nō p̄durat intentio: vt ad liquidū aliquid nō s̄tra intelligentia: et si non lingua pueniat. **E**t putamus nos vtrū dei p̄vidētia eadē sit q̄ memoria et intelligentia: q̄ nō singula cogitanda aspiciat: s̄ vna eterna et imutabili atq̄ ineffabili visione complectit̄ cuncta que nouit: tanta mentis infirmitate posse comprehendere? **I**n hac igit̄ difficultate et angustia libet exclamare ad deum viuū.

Ps. 138 Mirificata est scientia tua ex me: inualuit: et nō potero ad illā. **E**t me q̄p̄pe intelligo q̄ sit mirabilis et incōprehensibilis scientia tua: qua me fecisti: q̄n̄ nec meip̄m cōprehendere valeo quē fecisti: et tū in meditatione mea exardescet ignis vt queraz̄ faciē tuam semper.

Ps. 38 De speculo in quo per imaginē dei trinitas eius vtiq̄z intellecta conspicit̄.

Ca. VIII. **M**corpalem substantiā scio esse sapientiam: et lumen esse in quo vident̄ que oculis carnalibus vident̄: et tū v̄r̄ tātus tanq̄z spiritalis.

1. Cor. 13 Videmus nunc inquit p̄ speculū in enigmate: tunc autē facie ad faciez̄. **Q**uale sit et q̄d sit hoc speculū si queramus: p̄fecto illud occurrit q̄d in speculo nisi imago nō cernit̄. **H**oc ergo facere conati sumus vt per imaginē hanc q̄d nos sumus: videremus vt cūq̄z a quo facti sumus: tanq̄z p̄ speculū.

2. Colo. 3 **H**oc si significat etiā illud q̄d ait idem ap̄tus. **N**os autē reuelata facie gl̄iaz̄ dñi specularantes: in eandē imaginē transformamur de gl̄ia in gl̄iam tāq̄z a dñi spiritu. **S**pecularantes dixit: p̄ speculū videntes: nō de specula p̄spicientes. **Q**uod in greca lingua nō est ambigū. **V**nde in latinaz̄ translate sunt ap̄lice littere. **I**bi quippe speculum vbi apparent imagines rerū a specula de cuius altitudine longius aliquid intuemur: etiam sono verbi distat om̄ino: satisq̄z apparet ap̄tm̄ a speculo: nō a specula dixisse: gl̄oriā dñi specularantes. **Q**d vero ait. **I**n eandem imagi-

nem transformamur: vtiq̄z imaginē dei vult intelligi: eandēq̄z dicens: istā ip̄az̄ sc̄z id est quā specularamur: q̄z eadē imago est et gl̄oria dei: sicut alibi dicit. **U**ir quidē nō debet velare caput cū sit imago et gl̄oria dei. **D**e quibus verbiam in libro duodecimo differuimus. **T**ransformamur ergo dixit: de forma in formā mutamur: atq̄z trāsimus de forma obscura in formā lucidam: q̄z et ipsa obscura imago dei est: et si imago: p̄fecto etiāz̄ gl̄ia in qua hoies creati sumus: p̄stantes ceteris aīalib̄. **D**e ipsa quippe natura humana dictū est. **U**ir quidem nō debet velare caput cū sit imago et gl̄ia dei. **Q**ue natura in rebus creatis excellentissima: cū a suo creatore ab impietate iustificat̄: a deformati forma formosaz̄ transferē in formā. **E**t quippe et in ipsa impietate q̄tomagis dānabile vitiū tanto certius natura laudabilis. **E**t p̄pter h̄ addidit. **D**e gl̄oria in gl̄oriā: de gl̄oria creationis in gl̄oriā iustificationis. **Q**uis possit hoc et alijs modis intelligi q̄d dictū est. **D**e gl̄oria in gl̄oriā: de gl̄oria fidei in gl̄oriam speciei: de gl̄oria qua filij dei sumus: in gl̄oriā qua similes ei erimus: q̄m̄ videbimus eū sicuti est. **Q**d vero adiunxit. **T**anq̄z a dñi sp̄u: ostendit gratia dei nobis p̄ferri tam optabilis transformatio nis bonum.

1. Cor. 11

1. Cor. 11

1. Job. 3

2. Cor. 3

De enigmate et tropicis locutionibus.

Ec dicta sunt p̄pter **Caplin. IX.**

H quod ait ap̄tus: nunc p̄ speculū nos videre. **Q**uia v̄o addit: in enigmate: multi hoc incognitū est q̄ eas litteras nesciūt in quibus est doctrina q̄dam de locutionū modis quos greci tropos vocant: eoz̄q̄z greco vocabulo etiam nos v̄timur p̄ latino. **S**icut enī schemata v̄stratius dicimus q̄z figuras: ita v̄stratius dicimus tropos q̄z modos. **S**ingulorū autē modoz̄ siue tropoz̄ noīa: vt singula singulis referant̄: difficillimū est et insolentissimū latine enūciare. **U**nde q̄dam interp̄tes nostri: q̄d ait ap̄tus q̄ sunt in allegoria: nolentes grecū vocabulū ponere: circūloquēdo interp̄tati sunt dicentes: que sunt aliud ex alio significātia. **H**uius autē tropi: id est allegorie p̄les sunt species: in quibus est etiāz̄ q̄d dicitur enigma. **D**iffinitio autē ipsius noīs generalis: oēs etiā species cōplectat̄ necesse est. **A**c per hoc sicut oīs equus aīal est: nō om̄e aīal equus est: ita om̄e enigma allegoria ē: nō oīs allegoria enigma ē. **Q**uid igit̄ est allegoria nisi tropus vbi ex alio aliud intelligit̄ q̄le illudē ad thessalonicēses. **T**raç nō dormiam̄ sic et ceteri: s̄ v̄gilem̄ et sobrii sim̄. **N**ā q̄ dormiūt nocte dormiūt et q̄ inebriat̄ nocte ebrii sunt. **N**os autē qui dici-

Gal. 4

1. Thes. 5